

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Slutbetänkandet Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)

(Ju2025/01974)

Försäkringskassan har följande synpunkter.

1. Författningsförslag

I 5 § andra stycket i författningsförslaget anges att i de situationer som avses i första stycket gäller inte vissa paragrafer i utlänningsförordningen, om utlänningen är bosatt i Sverige. Försäkringskassan noterar att vissa av de angivna paragraferna inte finns i utlänningsförordningen. Av motiven framgår dock att vissa paragrafer i utlänningslagen med samma beteckning inte ska tillämpas. Det framstår därför som att "utlänningslagen" fallit bort i 5 § andra stycket.

8.3.2 Bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner

I betänkandet anges inte om Migrationsverket ska fatta beslut om tidsbegränsat uppehållstillstånd alternativt utvisning i samma beslut som upphävandet av det permanenta uppehållstillståndet. Även om lydelsen "Vid återkallelse" i 5 § i författningsförslaget talar för det, finns skrivningar i bl.a. avsnitt 7.2 som snarare talar för att det kan röra sig om separata beslut.

Enligt 5 kap. 12 § första stycket socialförsäkringsbalken krävs för den som enligt utlänningslagen (2005:716) behöver ha uppehållstillstånd, att ett sådant tillstånd har beviljats för att bosättningsbaserade förmåner ska få lämnas, om det inte föreligger synnerliga skäl. Bestämmelsen om synnerliga skäl bedöms inte omfatta nu aktuell situation. Kvalificering till bosättningsbaserade förmåner utifrån andra stycket förutsätter att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd redan har beviljats. Bestämmelsen är alltså inte tillämplig i den situationen att ett permanent uppehållstillstånd har upphävts och det pågår en prövning om rätten till tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Om det fattas separata beslut krävs, för att den enskilde utan avbrott ska få beviljas bosättningsbaserade förmåner, att beslutet om tidsbegränsat uppehållstillstånd fattas i direkt anslutning till att beslutet om att upphäva det permanenta uppehållstillståndet vinner laga kraft. Bosättningsbaserade förmåner får enligt 5 kap. 12 § första stycket socialförsäkringsbalken lämnas som längst tre månader före det att uppehållstillståndet beviljades. Om Migrationsverkets prövning av rätten till tidsbegränsat uppehållstillstånd dröjer mer än tre månader från det att beslutet om att upphäva det permanenta uppehållstillståndet vunnit laga kraft kommer den enskilde inte heller kunna beviljas bosättningsbaserade förmåner retroaktivt för hela perioden. På liknande sätt kommer rätten till arbetsbaserade förmåner enligt 6 kap. 14 § socialförsäkringsbalken påverkas.

Försäkringskassan anser därför att om permanenta uppehållstillstånd ska kunna upphävas i separata beslut, så behöver det tydliggöras om den enskilde ska ha fortsatt rätt till socialförsäkringsförmåner i väntan på ett eventuellt beslut om tidsbegränsat uppehållstillstånd.

10.4.5 Försäkringskassans verksamhet

Försäkringskassan instämmer i att de föreslagna ändringarna kommer att leda till att myndigheten behöver vidta fler handläggningsåtgärder i ärenden om bosättningsbaserade förmåner. Försäkringskassan har gjort en grov uppskattning om kostnaderna för den utökade handläggningen. Utifrån ett antagande om att 118 700 personer övergår från permanenta till tidsbegränsade uppehållstillstånd, och utifrån ett rimlighetsantagande om antal ärenden per person, bedömer Försäkringskassan att myndigheten initialt behöver vidta handläggningsåtgärder i omkring 116 000 ärenden. Myndigheten har utgått från att Migrationsverkets handläggning tar sex år. Försäkringskassans årliga handläggningskostnad till följd av ändringarna under dessa sex år beräknas då till fem miljoner kronor.

Beräkningen av handläggningskostnader förutsätter att Försäkringskassan får automatiska aviseringar från Migrationsverket när en utlännings uppehållstillstånd ändras. Ett sådant IT-system finns inte i dag och behöver därför utvecklas före de föreslagna ändringarna träder i kraft. En uppskattning utifrån tidigare projekt är att det kommer kosta Försäkringskassan mellan fem och tio miljoner kronor att tillsammans med Migrationsverket utveckla ett sådant IT-system. Det kommer även innebära utvecklingskostnader för Migrationsverket.

Nedan följer ett kostnadsestimat där utvecklingen av IT-system beräknats till 7,5 miljoner kronor. I införandekostnaderna ingår den lånefinansierade delen av utvecklingsutgiften med sex miljoner kronor. Posten *övrigt* avser IT-drift.

**Tabell Förvaltningskostnader i
miljontals kronor ¹⁾**

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Införande	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar och nedskrivningar	0,0	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	0,0	0,0
Räntor	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a Införandekostnader	1,6	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	0,0	0,0
Handläggning	0,0	0,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Övrigt	0,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
S:a Löpande kostnader	0,0	1,1	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2
Total summa	1,6	2,4	7,5	7,4	7,4	7,4	6,2	6,2

¹⁾ 2024 års prisnivå

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Ingrid Utne i närvaro av avdelningschefer Alexandra Wallin, Helena Lundkvist, Peter Haglind, Stefan Blom och Stefan Forsberg samt rättslig expert Daniel Carlstrand, den senare som föredragande.

Ingrid Utne

Daniel Carlstrand